

— HOOGENDOORN, D. (1977) *Ned. T. Geneesk.* 121, 401. —
HOOGSTRA, M. J. en C. BLOK (1978) *T. Kindergeneesk.* 46, 2.
— STOLK, J. G. en J. C. SEELLEN (1978) *Ned. T. Geneesk.* 122,
295. — SWAAK, A. J. (1975) *Med. Contact (Amst.)* 30, 589.
— TREFFERS, P. E. (1978) *Ned. T. Geneesk.* 122, 291.

Maart 1978

A. J. SWAAK

Met veel waardering verwelkomen wij de bijdrage van SWAAK aan de discussie omtrent de toekomstige verloskundige organisatie in Nederland. Hadden wij maar meer van dergelijke kritische analyses.

Jammer vinden wij dat SWAAK in het begin van zijn bijdrage de vermelding dat de perinatale sterfte in Noord-Brabant in de periode 1956-1974 in vergelijking met de overige provincies het sterkst is gedaald, direct koppelt aan het feit dat het percentage ziekenhuisbevallingen in Brabant in de periode 1971-1974 op één na het laagst was van alle provincies. Zo worden suggesties van een samenhang gewekt — SWAAK zelf concludeert dit niet — die uit de verstrekte gegevens niet blijken. Ook SWAAK weet uiteraard wat in de periode 1956-1974 in Brabant veranderde, namelijk de Brabander zelf. In 1955 vond 20% van de Brabanders gediplomeerde hulp bij de bevalling niet nodig, in 1975 is dat aantal tot vrijwel 0 gedaald! En al is in Noord-Brabant het percentage ziekenhuisbevallingen in de periode 1971-1974 dan ten opzichte van de meeste andere provincies laag, het percentage nam in de periode 1955-1975 wel zeer sterk toe, van 17 naar 43,8!

Bij bespreking van de voor beoordeling van de selectie zo belangrijke „hospitalisatie in tweede instantie” geeft SWAAK geen juiste definities van wat hij onder primaire en secundaire hospitalisatie verstaat; hierdoor wordt een exacte beoordeling van deze cijfers onmogelijk, temeer daar werken met cijfers vanuit de kraamzorg zeer kritisch moet geschieden. VERBRUGGE (1968) kwam tot een percentage secundaire hospitalisatie (opname durante partu) van 1,3; wij berekenden voor 1968 uit de gegevens van de Stichting Medische Registratie een percentage van 9, een percentage dat nauw aansluit bij de door SWAAK gegeven percentages van secundaire hospitalisatie: 6,8 in 1965, 10,7 in 1975, 12,0 in 1976.

Hoe de exacte cijfers ook zijn, met SWAAK vinden wij de toename van het percentage primaire hospitalisaties een verheugend verschijnsel; ook de toename van het percentage secundaire hospitalisatie is enerzijds verheugend — men gaat thuis minder riskeren —, anderzijds uitermate verontwaardigend, wijzend op onvolkomenheden bij de selectie. Daar de perinatale sterfte in de groep secundaire hospitalisaties zeer hoog is (voor 1968 berekenden wij 9,1%) moet deze groep worden gereduceerd door een betere selectie en, gezien de moeilijkheden bij deze selectie, is het daarom onze mening, dat de selectie hoort te geschieden door de meest deskundige van een verloskundig team, dat is de obstetricus (iets anders dan een gynaecoloog). Tot slot komt het ons zeer belangrijk voor, dat SWAAK (zie ook SWAAK 1975) nogmaals wijst op bepaalde bevolkingsgroepen met een hogere perinatale sterfte, hier met name zij, die wijkkraamzorg prefereren dan wel toegewezen krijgen. Nadere karakterisering van zulke groepen met daarop gebaseerde preventie-maatregelen zal ongetwijfeld tot een vermindering van de perinatale sterfte leiden. Benieuwd zijn wij naar de perinatale sterfte van de „interne kraamzorggroep” en „wijkkraamzorggroep” met inberekening van de secundaire klinische opnamen; worden de verschillen dan geaccentueerd of juist geëgaliseerd? Daar de perinatale sterfte in de groep gecombineerde kraamzorg ligt tussen beide bovengenoem-

de groepen, vragen wij ons af of dit wel echt een aselechte groep is, alleen bepaald door het op dat moment voorhanden zijn van kraamverzorgster.

Literatuur: SWAAK, A. J. (1975) *Med. Contact (Amst.)* 30, 589. — VERBRUGGE, H. P. (1968) *Kraamzorg bij huisbevallingen*. Proefschrift Leiden.

Amsterdam,
's-Gravenhage, mei 1978

J. G. STOLK
J. C. SEELLEN

Het myasthene syndroom van Eaton en Lambert bij maligne aandoeningen en het belang van de regionale intraveneuze curare-test

Naar aanleiding van het artikel van GIELEN en FOLDES (1978) wil ik het volgende opmerken.

De auteurs stellen dat het defect in de neuromusculaire signaaloverdracht bij myasthenia gravis het gevolg zou zijn van een verminderde hoeveelheid acetylcholine in de „pakketjes” die uit de motorische zenuwuiteinden vrijkomen. Dit is waarschijnlijk onjuist. In 1973 hebben FAMBROUGH e.a. (1973) met behulp van door ¹²⁵I gemerkt α -bungarotoxine, een slangegif dat zich irreversibel aan de acetylcholine-receptor hecht, aangetoond dat het aantal acetylcholine-receptoren in de eindplaat van spiervezels van lijders aan myasthenia gravis met 70-90% was afgenomen. Recente resultaten van ITO e.a. (1976), waaruit blijkt dat het acetylcholine-gehalte van de spier in myasthenia gravis is toegenomen, pleit eveneens tegen de opvatting dat het defect in de signaaloverdracht zou worden veroorzaakt door een tekort aan acetylcholine. De door ELMQVIST e.a. (1964) gerapporteerd waarneming dat de eindplaatpotentialen in veel spiervezels van myasthenia-patiënten te klein waren om actiepotentialen op te wekken en dat de miniatuur-eindplaatpotentialen in alle vezels sterk verkleind waren, kan verklaard worden als een gevolg van een blokkade van acetylcholine-receptoren. Deze blokkade zou worden veroorzaakt door een auto-immuun-proces (OSSERMAN 1960; SIMPSON 1960; ALMON e.a. 1974; BENDER e.a. 1976; MITTAG e.a. 1976).

Literatuur: ALMON, R. R., C. G. ANDREW en S. H. APPEL (1974) *Science* 185, 55. — BENDER, A. N., S. P. RINGEL, W. K. ENGEL e.a. (1976) *Ann. N.Y. Acad. Sci.* 274, 20. — ELMQVIST, D., W. E. HOFMANN, J. KUGELBERG e.a. (1964) *J. Physiol. (Lond.)* 174, 417. — FAMBROUGH, D. M., D. E. DRACHMAN en S. SATYAMURTI (1973) *Science* 182, 293. — GIELEN, M. J. M. en F. F. FOLDER (1978) *Ned. T. Geneesk.* 122, 369. — ITO, Y., R. MILEDI, P. C. MOLENAAR e.a. (1976) *Proc. roy. Soc. Med.* 192, 475. — MITTAG, T., P. KORNFELD, A. TORNAY e.a. (1976) *New Engl. J. Med.* 294, 691. — OSSERMAN, K. E. (1960) In: P. A. MIESCHER en H. J. MÜLLER-EBERHARD, *Textbook of immunopathology*, Vol. 2, bl. 607. Grune and Stratton, New York. — SIMPSON, J. A. (1960) *Scot. med. J.* 5, 419.

Rijswijk, april 1978

R. L. POLAK

Graag willen wij collega R. L. POLAK danken voor zijn waardevolle aanvullende bijdrage aan ons artikel.

Nijmegen, mei 1978

M. J. M. GIELEN
F. F. FOLDES